

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 31.5.2012
COM(2012) 249 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2007. aasta määruse (EÜ) nr 716/2007
(välismaiste tütarettevõtete struktuuri ja tegevust käsitleva ühenduse statistika kohta)
rakendamise kohta**

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2007. aasta määruse (EÜ) nr 716/2007 (välismaiste tütarettevõtete struktuuri ja tegevust käsitleva ühenduse statistika kohta) rakendamise kohta

1. SISSEJUHATUS

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 716/2007 (välismaiste tütarettevõtete struktuuri ja tegevust käsitleva ühenduse statistika kohta, edaspidi „välismaiste tütarettevõtete statistika määrus”) peamine eesmärk on kehtestada ühine raamistik ja kvaliteedistandardid välismaiseid tütarettevõtteid käsitleva võrreldava statistika süstemaatiliseks tootmiseks.

Määruse (EÜ) nr 716/2007 artiklis 12 on sätestatud, et komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule kõnealuse määruse rakendamise kohta aruande 19. juuliks 2012. Kõnealuse aruande koostab Eurostat ning selle täpsemad eesmärgid on järgmised:

- (1) hinnata toodetud statistika kvaliteeti;
- (2) hinnata toodetud statistikast liidule, liikmesriikidele ning teabe esitajatele ja kasutajatele tulenevat kasu võrreldes kuludega;
- (3) hinnata prooviuuringute kulgu ja nende rakendamist;
- (4) teha kindlaks valdkonnad, kus on arenguruumi, ja vajalikud muudatused, pidades silmas saadud tulemusi ja kaasnevaid kulusid.

Välismaiste tütarettevõtete statistika määruse artiklis 2 on määratletud asjaomased mõisted: „koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika” all mõistetakse statistikat, mis kirjeldab koostavas riigis residentkiks olevate välismaiste tütarettevõtete tegevust,¹ ning „välisriigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika” (edaspidi „välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika”) all mõistetakse statistikat, mis kirjeldab selliste välisriikides asuvate tütarettevõtete tegevust, mille üle omab kontrolli institutsiooniline üksus, mis on statistikat koostavas riigis resident².

Kooskõlas määruse (EÜ) nr 716/2007 artikliga 7, mis sisaldab nõuet avaldada „asjakohaseid mõisteid ja lisajuhiseid sisaldava soovitude käsiraamatu, mis käsitleb vastavalt käesolevale määrusele koostatud ühenduse statistikat”, avaldati 2007. aastal välismaiste tütarettevõtete statistikat käsitleva soovitusliku juhendi esimene väljaanne, mida Eurostat on koostöös liikmesriikide ekspertidega kaks korda uuendanud³. Juhendi eesmärk on kehtestada meetodid ja suunised nii koostavas riigis kui ka välisriigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika kogumiseks ja koostamiseks Euroopa Liidus.

¹ Määruse (EÜ) nr 716/2007 artikli 2 punkt f.

² Määruse (EÜ) nr 716/2007 artikli 2 punkt g.

³ Vt http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-AR-09-014/EN/KS-AR-09-014-EN.PDF.

Määruse (EÜ) nr 716/2007 artiklis 2 on „välismaine tütaretevõtte” määratletud kolme mõiste kaudu – kontroll, institutsiooniline üksus ja residentsus. Kuna need on väga üldised mõisted, tuleb need ühtse statistika koostamiseks täpsemalt piiritleda. Soovituslikus juhendis määratletakse kõnealused mõisted täpsemalt ning selgitatakse „lõpliku kontrolliva institutsioonilise üksuse” mõistet, mida riikide statistikaasutused peavad välismaiste tütaretevõtete statistikat koostades kohaldama.

Lõpliku kontrolliva institutsioonilise üksuse all mõistetakse institutsioonilist üksust, mis asub välismaise tütaretevõtte kontrollahela tipus ja mida ei kontrolli muu institutsiooniline üksus.

ELi liikmesriigid peavad Eurostatile esitama määruses (EÜ) nr 716/2007, seda rakendavates ja muutvates komisjoni määrustes ning soovituslikus juhendis nõutavat teavet.

Käesolevas aruandes analüüsitakse määruse (EÜ) nr 716/2007 rakendamise põhipunkte vastavalt liikmesriikide esitatud aruannetele ning meetmeid, mida komisjon on võtnud, et tagada välismaiste tütaretevõtete tegevust käsitleva Euroopa statistika kõrge kvaliteet.

2. RAKENDUSMEETMED

Välismaiste tütaretevõtete statistika määrusega nähakse ette ühine raamistik sellise statistika koostamiseks. Liikmesriikide vahel võrreldava ja ühtlustatud statistika tootmiseks ning andmeedastuse käigus vigade tekkimise ohu vähendamiseks tuli siiski kindlaks määrata andmete tehniline vorming ning nende edastamise kord. Lisaks tuli mõnele liikmesriigile lubada erandeid, et nad saaksid oma riiklikes statistikasüsteemides teha vajalikke muudatusi. Pärast määruse vastuvõtmist majanduse tegevusalade muudetud statistilise klassifikaatori NACE Revision 2 kehtestamiseks⁴ oli vaja kohandada ka välismaiste tütaretevõtete tegevusalade jaotuse tasandeid.

Kõigi kirjeldatud muudatuste arvessevõtmiseks on vastu võetud järgmised muutmismäärused:

- (1) komisjoni määrus (EÜ) nr 364/2008, 23. aprill 2008, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 716/2007 seoses välismaiste tütaretevõtete kaubandusstatistika edastamise tehnilise vormingu ja liikmesriikidele lubatud eranditega;
- (2) Komisjoni määrus (EÜ) nr 747/2008, 30. juuli 2008, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 716/2007 välismaiste tütaretevõtete struktuuri ja tegevust käsitleva ühenduse statistika kohta seoses NACE Rev. 2 klassifikaatori tunnuste määratluste ja rakendamisega;
- (3) komisjoni määrus (EÜ) nr 834/2009, 11. september 2009, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 716/2007 (välismaiste tütaretevõtete struktuuri ja tegevust käsitleva ühenduse statistika kohta) kvaliteediaruannete osas.

Eurostat on välja andnud eespool mainitud soovitusliku juhendi (mida käesoleva aruande kirjutamise ajal läbi vaadatakse), mis sisaldab täpseid määratlusi ja suuniseid liikmesriikidele statistika koostamiseks.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1893/2006.

3. PEAMISED ASJAOMASED ANDMEKOGUMID

Välismaiste tütarettevõtete statistika on väga oluline, et adekvaatselt hinnata välismaise kontrolli all olevate ettevõtete mõju Euroopa Liidu majandusele. Selline statistika aitab jälgida ka siseturu tõhusust ja majanduse järkjärgulist integreerumist globaliseeruvast maailmas. Määruse (EÜ) nr 716/2007 I lisa 2. jaos on sätestatud kogutavad näitajad.

Koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika:

Koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika 11 põhinäitajat (muutujat) on järgmised:

- ettevõtluse demograafilised muutujad (nt ettevõtete arv);
- toodanguga seotud muutujad (nt käive, lisandväärtus tegurikuludes);
- sisenditega seotud muutujad: tööjõusisendid (nt töötajate arv, personalikulud); kaubad ja teenused (nt kaupade ja teenuste ost kokku).

Välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika:

Andmed tuleb esitada kolme kohustusliku ja kaheksa valikulise muutuja kohta. Kohustuslikud muutujad on:

- ettevõtluse demograafilised muutujad (nt ettevõtete arv);
- toodanguga seotud muutuja (käive);
- sisenditega seotud muutuja: tööjõusisend (töötajate arv).

Valikulised muutujad on loetletud üksikasjalikult soovituslikus juhendis.

Muutujad tuleb esitada välismaiste tütarettevõtete asukohariikide ja tegevusvaldkondade lõikes, nagu on ette nähtud välismaiste tütarettevõtete statistika määruse III lisaga.

4. TOODETUD STATISTIKA KVALITEET

Liikmesriigid peavad komisjonile esitama iga-aastase kvaliteediaruande, mille alusel hinnatakse Eurostatile edastatud andmete kvaliteeti⁵.

Eurostat ja riikide statistikaasutused teevad tihedat koostööd, et tagada välismaiste tütarettevõtete statistika ajakohasus, täpsus, usaldusväärsus ja sidusus. Lisaks tagatakse soovitusliku juhendiga, mis on tehniliste üksikasjade puhul viitedokument, andmete veelgi parem võrreldavus ning meetodika arengu arvessevõtmine.

Alljärgnev analüüs põhineb uusimatel kvaliteediaruannetel vaatlusaasta 2009 kohta – selle aasta kohta peaks esmakordselt olema kättesaadav kõiki 27 liikmesriiki hõlmav täielik andmestik. Analüüsi põhjal saab järeldada, et kõik liikmesriigid ei ole täielikult järginud välismaiste tütarettevõtete statistikat käsitlevaid õigusakte.

Kvaliteediaspektid	Koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika	Välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika
Ajakohasus	21 riiki 27st	23 riiki 27st

⁵ Määruse (EÜ) nr 716/2007 artikli 6 lõige 2.

Katvus	81 %	94 %
Täpsus	Vastuvõetav	Vastuvõetav
Sidusus	25 riiki 27st 2 liikmesriiki toodavad koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistikat ettevõtlike struktuurstatistikast eraldi (vt punkt 4.7)	20 riiki 27st Seitse liikmesriiki võtavad välismaiste otseinvesteeringute statistika (vt peatükk 4.7) ja välismaiste tütarettevõtete statistika puhul kasutusele ühtlustatud klassifitseerimiskoodid
Riikidevaheline võrreldavus	27 riiki 27st	26 riiki 27st (käesoleva aruande kirjutamise ajal ei kohaldata lõpliku kontrolliva institutsioonilise üksuse mõistet Kreekas)

4.1. Ajakohasus

Tähtajad on sätestatud määruse (EÜ) nr 716/2007 I ja II lisa 5. jaos ning täpsemalt kindlaks määratud 2009. aasta soovituslikus juhendis. Koostavas riigis ja välisriigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika Eurostatile saatmise tähtajad on väljendatud kuudes pärast vaatlusaasta lõppu:

t+20

Vaatlusaasta 2009 kohta aruannete esitamise tähtaegadest peeti kinni järgmiselt:

- 21 riiki esitasid koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika andmekogumid õigeaegselt;
- 23 riiki esitasid välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika andmekogumid õigeaegselt.

Mõnele liikmesriigile lubati erandeid välismaiste tütarettevõtete statistika määruse sätetest, et nad saaksid oma riiklikes statistikasüsteemides teha vajalikke muudatusi. See on seotud eelkõige uute statistikaregistrite ja andmekogumismeetodite väljaarendamisega. Välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika puhul lubati vaatlusaastateks 2007 ja 2008 täielik erand Prantsusmaale, Luksemburgile, Hispaaniale, Ühendkuningriigile ja Norrale. Lisaks anti Luksemburgile vaatlusaastateks 2007 ja 2008 täielik erand seoses koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika esitamisega.

Kokkuvõttes peeti 2009. aasta aruannete esitamise tähtajast rahuldavalt kinni ning tähtajast kinnipidamine on paranenud võrreldes vaatlusaasta 2007 andmete esitamisega, kui koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika esitasid tähtajaks üksnes 18 riiki ja välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika üksnes 16 riiki. Kehtestatud on tähtaegadest kinnipidamise jälgimise kord ning Eurostat abistab riike, kes tähtaegadest veel täielikult kinni ei pea.

4.2. Välismaiste tütarettevõtete kohta avaldatud andmete kättesaadavus

Kogu välismaiseid tütarettevõtteid käsitlev statistika on tasuta kättesaadav ning meetodikaküsimused (metaandmed) on põhjalikult, sihipäraselt ja üksikasjalikud lahti seletatud Eurostati veebisaidil, kus kõnealust teavet võib leida teema „Industry, trade and services” all⁶ või otsingu kaudu. Välismaiste tütarettevõtete statistikat avaldatakse ka siseriiklikult riikide statistikaasutuste vastutusallas, mis suurendab andmete kättesaadavust veelgi.

Andmebaas „FATS – foreign affiliates statistics” sisaldab üksikasjalikku teavet statistikaprotsesside, õiguslike küsimuste, konfidentsiaalsuseeskirjade ja riikide andmekogumise meetodika kirjelduste kohta⁷. Statistika mõistete lühiselgitused on avaldatud uues wiki-laadses internetisõnastikus ja vastustena „Korduma kippuvate küsimuste” rubriigis. ELi 2009. aasta koostavas riigis ja välisriigis asuvate välismaiste tütarettevõtete lõpliku statistika alusel arvatud koondandmed põhinevad liikmesriikidest saadud andmetel ning andmete puudumise korral arvestuslikel andmetel. Mittekonfidentsiaalsed ELi koondandmed avaldatakse Eurostati veebisaidil 2012. aastal ning neid on võimalik tasuta alla laadida.

4.3. Eurostatile edastatud andmete katvus

Andmete katvust mõõdetakse andmeväärtuste arvuna, mis esitatakse nõutud väärtuste koguarvu protsendina.

Täielike andmekogumite esitamine on ELi koondandmete saamiseks väga oluline. Puuduvad andmed takistavad välismaiste tütarettevõtete statistika tõlgendamist ja vähendavad selle teabeväärtust.

Esimesel aruandeperioodil, mis hõlmas vaatlusaastat 2007, suutsid kolm ELi liikmesriiki esitada täielikud andmestikud koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika kohta ning 13 liikmesriiki välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika kohta.

Vaatlusaasta 2009 puhul olid andmed märgatavalt täielikumad. Välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika puhul langes puuduvate väärtuste osakaal 21 %lt 6 %le, kuna üksnes viis riiki teatas puuduvatest andmetest, samas kui 22 liikmesriiki esitasid täielikud andmestikud. Koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika puhul langes puuduvate andmete osakaal 47 %lt 2007. aastal 19 %le 2009. aastal, kuna üheksa ELi liikmesriiki esitasid nõutud andmed sajaprotsendiliselt.

Tabel 2. Koostavas riigis ja välisriigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika katvus ja andmete konfidentsiaalsus, 2009, %

Riigid ⁸	Saadetud lahtrite koguarv %na määrusega nõutavatest lahtritest	Konfidentsiaalsete lahtrite % saadetud lahtritest
---------------------	--	---

⁶ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>.

⁷ <http://circa.europa.eu/Members/irc/dsis/foreignaffiliatesstatistics/library?l=/public&vm=detaile&d&sb=Title>.

⁸ CETO tähistega abil liigitatakse riike kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 295/2008 ettevõtlike struktuurstatistika kohta

Suured riigid: DE, FR, IT, UK;

Keskmise suurusega riigid: BE, DK, ES, GR, IE, NL, AT, PL, PT, FI, SE, NO

Väikesed riigid: BG, CZ, EE, CY, LV, LT, LU, HU, MT, RO, SI, SK.

	koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika	välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika	koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika	välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika
Suured riigid	85	96	26	14
Keskmise suurusega riigid	78	87	14	21
Väikesed riigid	84	100	18	20
KOKKU	81	94	17	20

4.4. Konfidentsiaalsus

Konfidentsiaalsete andmete osakaal on seotud statistika asjakohasusega. Kui suur osa andmetest on konfidentsiaalne, et vasta statistika piisavalt kasutajate vajadustele. Eespool tabelis 2 on näidatud, mil määral on konfidentsiaalsus vähendanud andmete kättesaadavust koostavas riigis ja välisriigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika kohta. Üldised konfidentsiaalsusmäärad on vastavalt 17 % ja 20 %.

4.5. Andmete asjakohasus kasutajate jaoks

Välismaiste tütarettevõtete statistikat kasutatakse üha enam globaliseerumise ja selle mõju mõõtmiseks.

Kõnealuse statistika asjakohasuse näitaja on Eurostati veebisaidilt kuni 2011. aastani alla laaditud andmete või väljaannete arv.

Järgmises tabelis esitatud arvud näitavad Eurostati veebisaidil väljaannete osas kättesaadavate andmete vaatamist kasutajate poolt 2010. ja 2011. aastal.

Tabel 3. Vaadatud andmete arv, 2010 ja 2011

Tasuta alla laaditud andmestikud kokku	8 128
Aasta 2010	3 616
Aasta 2011	4 512

2011. aastal võib täheldada peaaegu 25 %-kasvu. See oli ootuspärane, kuna tegemist on uue valdkonnaga ning kasutajate huvi suureneb pidevalt.

Välismaiste tütarettevõtete statistika andmete peamised kasutajad on komisjon (kaubanduse peadirektoraat, siseturu ja teenuste peadirektoraat, ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraat), rahvusvahelised organisatsioonid (OECD, WTO, ÜRO), ministriumid, kaubanduskojad, ametiühingud, ajakirjanikud, teadlased, saatkonnad, liidud, äritegevuse edendamise üksused jne.

4.6. Täpsus

Täpsuse kontrollimiseks tehakse kindlaks mis tahes kõrvalekalded välismaiste tütarettevõtete statistika määrusest ja soovituslikust juhendist ning viiakse läbi korrapäraseid kvaliteedikontrolle.

4.6.1. Liigitusvead

Liigitusvigade all mõistetakse statistiliste üksuste liigitamist teatava klassifikatsiooni valesse jaotisse, näiteks äriühingu klassifitseerimist kaubanduse, mitte tööstuse kategooriasse.

Peamine probleem on tütarettevõtete majandustegevuse tähistamine õige koodiga. Teavet esitatakse puudulikult, segaselt või valesti ning ristkontroll äriregistritest võib osutada võimatuks. Valede koodide avastamiseks rakendatakse usaldusväärseuse kontrolli.

Välisriigis asuvate tütarettevõtete statistikaga on seotud veel üks probleem – aruandlusüksuste alakaetus. Alakaetuse peamiseks põhjuseks on mõnes liikmesriigis kohaldatavad künnised. Põhjuseks on ka asjaolu, et füüsiliste isikute uurimine võib olla juriidiliselt või reaalselt võimatu. Aruandlusüksuse väljajäämist üldkogumi loendist võib põhjustada ka ajaline viivitus uue ettevõttegrupi loomise ja selle registritesse ja muudesse andmebaasidesse kandmise vahel.

4.6.2. *Mittevastamine*

Mittevastamisest saab rääkida juhul, kui kõik valimis olevad aruandlusüksused ei osale uuringus.

Peaaegu kõik liikmesriigid rõhutasid, et suurettevõtted, kes lõpptulemusi oluliselt mõjutavad, vastavad küsimustikule üldiselt meelsamini kui väiksemad ettevõtted. Seepärast jääb isegi juhtudel, kui mittevastamise kaalumata määr on kõrge, statistikast tegelikult puudu palju väiksem osa.

Rakendati mitut mittevastamise vähendamise meetodit. Enamikus riikides saadeti mittevastanutele kirja ja/või telefoni teel meeldetuletusi. Kui uuringul on õiguslik alus ning küsimustiku täitmine on kohustuslik, saavad andmekoostajad kasutada õiguslikke meetmeid (nt trahvid). Selliseid meetmeid võetakse siiski ainult äärmisel juhul, kuna head suhted äriühingutega on olulised, pidades silmas tulevasi andmenõudeid ka muudes statistikavaldkondades.

4.7. **Sidusus ja võrreldavus**

4.7.1. *Sidusus*

Kahe või enama statistikaväljundi sidususe all mõistetakse määra, mil statistikaväljundite loomise protsessides kasutati samasid mõisteid – liigitused, määratlused, sihtkogumid – ning ühtlustatud meetodeid⁹.

Sihtkogumi all mõistetakse üksuste kogumit, millele uuring on suunatud ning mille kohta tuleb toota statistikat. Välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika puhul erineb statistiliste üksuste sihtkogum (mille kohta andmeid kogutakse) aruandlusüksuste sihtkogumist (kellelt andmeid kogutakse). Koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika puhul võrdub statistiliste üksuste kogum enamikul juhtudel aruandlusüksuste kogumiga.

Ettevõtluse struktuurstatistika, välismaiste otseinvesteeringute statistika ning teadus- ja arendustegevuse statistika mõõdavad sama nähtuse – äriühingute rahvusvahelistumisega – aspekte ja on seega välismaiste tütarettevõtete statistikaga tihedalt seotud statistikavaldkonnad. Selline olemuslik sarnasus kajastub ka statistika koostamise tavades ning andmeid kogutakse tihti sama uuringu alusel. Seetõttu ei tohi tulemused eriti lahkneeda.

Koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika

⁹ Soovituslik juhend 2009, lk 42.

Kuna majandusnäitajate määratlused ja tegevusalade jaotus ühtib selle kogumi puhul ettevõtluse struktuurstatistika kogumiga (määrus nr 716/2007, I lisa, 2. jagu), peaksid ka andmed kokku sobima.

Ettevõtluse struktuurstatistika osana peaks koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika kasutama kõiki ettevõtluse struktuurstatistika andmeid. Kaks riiki toodavad siiski koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistikat ettevõtluse struktuurstatistikast eraldi ning kogumeid ei saa võrrelda. Kolmes riigis on koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika üldkogum väiksem kui ettevõtluse struktuurstatistika üldkogumi vastav osa ning kuus riiki on kinnitanud, et koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika üldkogumit on võrreldes ettevõtluse struktuurstatistika üldkogumi vastava osaga laiendatud. Asjaolu, et kogumid ei lange täielikult kokku, ei tähenda tingimata seda, et andmed ei ole sidusad. Ettevõtluse struktuurstatistika kogumi kohandamine välismaiste tütarettevõtete statistika vajadustele peaks andmete kvaliteeti hoopis parandama.

Välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika

Välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika puhul kasutatakse enamikul juhtudel lähtepunktina iga-aastast välismaiste otseinvesteeringute uuringut või eraldi uuringut välismaiste tütarettevõtete kohta. Andmeid kogutakse residentidest ettevõtete küsitlemisega. Andmekogumine põhineb harilikult tsensusuuringutel. Enamik riike on kinnitanud, et nad kasutavad samasid mitteresidentide tegevusalade koode nii välismaiste otseinvesteeringute kui ka välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika puhul. Seitse riiki vastasid, et nad kasutavad eri koode.

4.7.2. *Võrreldavus*

a) Riikidevaheline võrreldavus

Andmete põhjaliku analüüsimisega tagab Eurostat riikidevahelise võrreldavuse pideva paranemise. Kuna kasutatakse ühiseid määratlusi ja liigitusi, on andmete riikidevaheline võrreldavus üsna hea.

Riikidevahelisi erinevusi on üha lihtsam selgitada. Jätkuvalt põhjustab probleeme asjaolu, et üks riik ei ole kasutusele võtnud lõpliku kontrolliva institutsioonilise üksuse mõistet. See ei mõjuta siiski märkimisväärselt koondandmete kvaliteeti. Alates vaatlusaastast 2010 võetakse lõpliku kontrolliva institutsioonilise üksuse mõiste kasutusele kõigis ELi liikmesriikides.

b) Ajaline võrreldavus

Statistikas esineb ajalisi vasturääkivusi, kui teatava ajaperioodi iseärasuste tõttu ei ühti vaatlusperioodi andmed täielikult järgmiste perioodide andmetega. Sellisel juhul saab rääkida aegrea katkemisest.

Koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika

Kuni vaatlusaastani 2006 on kättesaadavad ainult selliste riikide andmed, kes esitasid andmeid vabatahtlikult. Alates vaatlusaastast 2007 on andmete kogumine olnud kohustuslik. Lisaks hakkasid mõned riigid kohaldama kokkulepitud ühist metoodikat, sealhulgas lõpliku kontrolliva institutsioonilise üksuse mõistet. Kõnealune oluline metoodiline muutus tõi kaasa kõikide riikide andmete aegrea katkemise.

Teine aegrea katkemine toimus 2008. aasta andmetes, mis esmakordselt koostati tegevusalade muudetud klassifikaatori alusel (määrus (EÜ) nr 1893/2006, millega kehtestatakse majanduse tegevusalade statistiline klassifikaator NACE Revision 2). Selle tagajärjel ei saa 2008. aasta koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistikat otseselt võrrelda varasemate vaatlusaastatega.

Seetõttu on Eurostati veebipõhises andmebaasis loodud eraldi tabel koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika jaoks alates vaatlusaastast 2008. Otseselt võrrelda saab üksnes tegevusalade koondnäitajaid ning selliseid NACE jagusid ja jaotisi, mida ei muudetud.

Välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika

Välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika aegridu koostasid mõned liikmesriigid vabatahtlikult alates 2004. aastast. Sellise statistika koostamine ja edastamine muutus kohustuslikuks alates vaatlusaastast 2007. Välismaiste tütarettevõtete statistika määrase rakendamine tõi kaasa aegrea struktuurilise katkemise, seda peamiselt olulise meetodilise muutuse tõttu seoses lõpliku kontrolliva institutsioonilise üksuse mõiste kasutuselevõttuga. See on ka peamine põhjus, miks 2007. aasta ja hilisemaid andmeid ei saa enamiku riikide puhul varasemate andmetega võrrelda. Seda asjaolu arvestades on välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika esitatud Eurostati veebipõhises andmebaasis 2007. aasta ja hilisemate aastate ning varasemate aastate kohta eraldi tabelites.

Seoses määruse (EÜ) nr 1893/2006 (millega kehtestatakse majanduse tegevusalade statistiline klassifikaator NACE Revision 2) rakendamisega tuleb liikmesriikidel alates vaatlusaastast 2010 kohaldada välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika puhul uut tegevusalade klassifikaatorit. Sellega kaasneb veel üks aegride katkemine 2010. aastal.

Kokkuvõttes näitab liikmesriikide esitatud andmete kvaliteet, et andmed vastavad üldiselt nõuetele ning kvaliteet paraneb aasta-aastalt. Määrusega kehtestatud meetodikaraamistikku on vastastikuste konsultatsioonidega ja kindlatele teemadele keskenduvate kohtumistega pidevalt edasi arendatud. Eurostat teeb koostööd teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega, et suurendada andmete ja meetodika võrreldavust ka väljaspool Euroopa Liitu.

5. VÄLISMAISTE TÛTARETTEVÕTETE STATISTIKAGA SEOTUD KULUD JA KOORMUS

Enamik liikmesriike ei mõõda koormust kvantitatiivselt ja saavad seega anda üksnes kvalitatiivse hinnangu. Seetõttu ei ole välismaiste tütarettevõtete statistika kogumise ja levitamise seotud kulud lihtne mõõta. Mitmesuguseid andmeallikaid kasutatakse ka muu statistika tootmiseks, samuti võivad finantsasutused ja ettevõtjad neid kasutada reguleerivatele asutustele aruannete esitamiseks. Seega on üsna raske eraldada välismaiste tütarettevõtete andmete kogumise ja esitamise seotud erikulud kogukuludest, mis on kantud tihti muudel eesmärkidel kasutatavate andmete kogumiseks. Lisaks võivad teatavates liikmesriikides andmeid koguda kaks eri institutsiooni, näiteks riigi keskpang ja riigi statistikaamet, mille tulemusena on usaldusväärsete hinnangute koostamine veelgi keerukam.

Koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika

Koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete statistika tootmisel saab peamised tööjõuisendid ja andmeesitajate koormuse katta vahenditest, mida on vaja ettevõtluse struktuurstatistikaga seotud suure andmekogumi tootmiseks (määrus (EÜ) nr 295/2008 ettevõtluse struktuurstatistika kohta). Liikmesriikide esitatud hinnangute kokkuvõttest saab

järeldata, et määruse (EÜ) 716/2007 rakendamiseiga seotud lisategevused moodustasid koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettvõtete statistika puhul tööjõusisendist üsna tagasihoidliku osa.

Välisriigis asuvate tütarettvõtete statistika

Välismaiste otseinvesteeringute statistika ja välisriigis asuvate tütarettvõtete statistika on tihedalt seotud statistikavaldkonnad, kuna mõlemad mõõdavad äriühingute rahvusvahelistumise aspekte. Selline olemuslik sarnasus kajastub ka statistika koostamise tavades ning välisriigis asuvate tütarettvõtete andmeid kogutakse tihti välismaiste otseinvesteeringute uuringu alusel. Seepärast on keeruline kindlaks teha välisriigis asuvate tütarettvõtete statistika tootmisega kaasnevaid täiendavaid kulusid.

Siiski viidi 2007. aastal läbi kulutasuvuse uuring, mille tulemustest nähtub, et valdav enamik liikmesriike suudavad toota välisriigis asuvate tütarettvõtete statistikat väikeste või keskmiste kuludega.

Nii koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettvõtete kui ka välisriigis asuvate tütarettvõtete statistika puhul on riikide statistikaasutused kinnitanud, et nad kavatsesvad võtta riiklikul tasandil meetmeid koormuse vähendamiseks, eelkõige kasutades suuremal määral haldusandmeid, korraldades veebipõhist andmekogumist ning täiendades olemasolevaid elektroonilisi küsimustikke.

6. PROOVIUURINGUTE KULG JA RAKENDAMINE

Määruse (EÜ) nr 716/2007 artikliga 5 on ette nähtud prooviuuringute läbiviimine nii koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettvõtete kui ka välisriigis asuvate tütarettvõtete statistika puhul, et hinnata täiendavate muutujate asjakohasust ja võimalikkust.

Lõikes 4 on sätestatud, et prooviuuringute järelduste alusel võtab komisjon vastu edasised otsused rakendusmeetmete kohta, sealhulgas ka koostavas riigis ja välisriigis asuvate välismaiste tütarettvõtete statistika ulatuse kohta. See näitab, et prooviuuringuid peetakse välismaiste tütarettvõtete statistika kogumise edasisel kavandamisel ELis väga oluliseks.

Prooviuuringute esimene voor käivitati 2006. aastal. Teine voor leidis aset 2007. aastal. Osalevad riigid uurisid täiendavate muutujate rakendamise võimalikkust ning esitasid koostatud andmed seejärel Eurostatile.

Koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettvõtete statistikas tundub, et andmekogumine jagude M, N ja O ning teadus- ja arendustegevuse muutujate puhul NACE Rev. 1.1 jagudes G, H, I, K, M, N ja O (ning neile vastavates jagudes NACE Rev. 2-s) ei nõua ei ettevõtelt ega riikide statistikaasutustelt erilist vaeva. Kui kõik liikmesriigid kinnitavad andmekogumise hõlpsust ning kasutajate vajadused leiavad veel kord kinnitust, laiendatakse koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettvõtete statistika kogumist nii, et see hõlmaks korrapäraselt kõnealuseid muutujaid.

Välisriigis asuvate tütarettvõtete statistika puhul võib pidada võimalikuks vähemalt kolme prooviuuringutega hõlmatud muutuja kaasamist: personalikulud, lisandväärtus tegurikuludes ja koguinvesteeringud materiaalsesse põhivarasse. Valdav enamik osalevaid liikmesriike leidis, et kõnealuse kolme muutuja kohta võib äriühingutelt saada andmeid üsna hõlpsalt, kuna need tulenevad otse või peaaegu otse raamatupidamissüsteemidest. Kaubandusega

seotud muutujate kohta andmete kogumine, mis on globaliseerumise analüüsis oluline, tundub aga vähemalt praegu olevat keerukam. Iseäranis kulukas ja keeruline oleks selliste andmete saamine välismaiste tütarettevõtete statistika jaoks olulistelt, st kõige suurematelt, ettevõtete gruppidele.

Kokkuvõttes viidi osalevates liikmesriikides läbi mitu prooviuuringut. Uuringute tulemused heitsid valgust täiendavate, välismaiste tütarettevõtete statistika määruises mittekohustuslikuna määratletud muutujate kasutuselevõtu võimalikkusele koostavas riigis asuvate välismaiste tütarettevõtete ja välisriigis asuvate tütarettevõtete statistikas. Komisjon suhtub kõhklevalt prooviuuringutega hõlmatud muutujate kohustuslikuks tegemise võimalusse, kuna see näib suurendavat nii riikide statistikaasutuste kui ka vastajate koormust. Siiski kinnitab komisjon kasutajate suurt nõudlust kõnealuse teabe järele.

7. VÕIMALIKKE PARANDUSI JA MUUDATUSI VAJAVAD VALDKONNAD

Lähitulevikus kavatakse Eurostat välismaiste tütarettevõtete statistika kvaliteeti veelgi parandada meetodika arendamise ja ühtlustamisega järgimiste eesmärkide saavutamiseks:

- välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika sujuv üleminek klassifikaatorile NACE Revision 2, mis tagaks statistika parema rahvusvahelise võrreldavuse,
- nii koostavas riigis kui ka välisriigis asuvate tütarettevõtete statistika ELi koondandmete arvutamine alates vaatlusaastast 2009.

Keskmisses perspektiivis saavad liikmesriigid välismaiste tütarettevõtete statistika koostamisel kasutada ühise vahendina rahvusvaheliste ettevõtete gruppide registrit („EuroGroups Register”). Kõnealune register on praegu koostamisel ning sellesse kogutakse ettevõtete gruppide ja nendesse kuuluvate üksuste andmed ning neid iseloomustavad näitajad. See võimaldab määrata ettevõtete lõpliku kontrolliva üksuse riigikoode ning parandab seega välismaiste tütarettevõtete statistika kvaliteeti.

Samuti töötab Eurostat praegu ettevõtlusstatistika integreerimise raammäärusega, millega kehtestatakse ühine õigusraamistik ettevõtlussektori majandustegevuse, struktuuri ja tulemustega seotud Euroopa statistika süstemaatiliseks kogumiseks, koostamiseks, edastamiseks ja levitamiseks. Välismaiste tütarettevõtete statistika nõuded vaadatakse kõnealuse raammääruse kontekstis uuesti läbi.